

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра методики викладання образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та дизайну

**СИЛАБУС
ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
«РИСУНОК»**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма «Середня освіта (Образотворче мистецтво)»

Спеціальність А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Предметна спеціалізація А4.12 Середня освіта (Мистецтво. Образотворче мистецтво)

Галузь знань А Освіта

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1

від «25» серпня 2025 р.

Івано-Франківськ – 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва освітнього компонента	Рисунок
Викладач	Корпанюк Василь Васильович
Контактний телефон Викладача	+38 0968752758
Е-mail викладача	vasyl.korpaniuk@pnu.edu.ua
Формат освітнього компонента	офлайн / онлайн
Обсяг освітнього компонента	6 кредити ЄКТС, 180 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Понеділок, 15.00-16.00
2. Анотація до освітнього компонента	
<p>Освітній компонент «Рисунок» є обов'язковою дисципліною циклу професійної підготовки фахівців IV рівня акредитації «магістр» за спеціальністю А4.12 - Середня освіта. «Образотворче мистецтво». В освітньому компоненті використовуються засоби навчальної діяльності педагога, а саме наочної демонстрації, яка сприяє пізнанню сутності зображуваного, розкриттю його характерних ознак і закономірностей; сприяє розвитку в учнів спостережливості, логічного та образного мислення, слугує джерелом образотворчих знань.</p>	
<p><i>Мета курсу</i> - ознайомити студентів з особливостями малюнку як дієвого засобу наочного навчання, пізнання його суті та ролі у викладанні образотворчого мистецтва; опанувати специфіку виконання малюнку в загальноосвітній школі.</p> <p><i>Цілі курсу:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - засвоєння теоретичних та практичних основ курсу «Рисунок»; - формування у студентів здатності до узагальнень, абстрактного мислення, поєднання аналізу та синтезу для розуміння процесів та явищ в галузі; - розвиток вміння виконувати малюнку різноманітними художніми матеріалами на різноманітних поверхнях у процесі навчально-виховної та позакласної роботи з використанням сучасних технологій навчання зі спеціальності. <p>У результаті вивчення освітнього компонента студент має можливість:</p> <ul style="list-style-type: none"> – виконувати рисунок різними матеріалами на різноманітних поверхнях; – пояснити сутність зображуваного та поетапність його виконання на основі попереднього спостереження зображуваного та акцентуванні уваги на основних деталях; – дотримуватись плановості та послідовності при виконанні рисунку; – конкретизувати основне та вторинне, загострюючи увагу учнів на потрібних акцентах; – враховувати вікову категорію учнів при поясненні поетапності виконання малюнка; – коректно виправляти помилки у роботах школярів; – володіти методичними прийомами, необхідними для виконання та аналізу рисунку; – формувати в учнів практичні навички самостійної роботи. 	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
Інтегральна компетентність (ІК)	
<p>Здатність розв'язувати складні задачі або проблеми в галузі освіти, що передбачає здійснення інновацій та/або проведення педагогічних досліджень і характеризується невизначеністю умов.</p>	

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Здатність застосовувати практичних ситуаціях.

ЗК5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) та приймати обґрунтовані рішення.

ЗК7. Здатність здійснювати науково-педагогічні дослідження на засадах академічної доброчесності, прогнозувати та презентувати їх результати.

Фахові компетентності спільні для всіх предметних спеціальностей (ФК)

ФК1. Здатність до поглиблення знань і розуміння предметної області та професійної діяльності.

Компетентності для предметної спеціальності А4.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво) (ПК)

ПК3. Здатність до теоретичних та експериментальних наукових пошуків у галузі образотворчого мистецтва та художньої педагогіки.

ПК6. Здатність оволодівати академічно творчими вміннями і навичками з різних видів і технік аналогового й цифрового образотворчого мистецтва та методами і технологіями їх формування в учнів.

ПК7. Здатність розвивати власну графічну, живописну, формотворну, композиційну та художньо-педагогічну майстерність.

Програмні результати навчання (РН), спільні для всіх предметних спеціальностей

РН9. Демонструє уміння класифікувати, упорядковувати і узагальнювати навчальний матеріал відповідно до умов навчального процесу, потреб формування ключових компетентностей та інтегрованого навчання.

РН13. Демонструє здатність діяти автономно і в команді.

РН14. Демонструє дотримання культури академічної доброчесності у власній діяльності та демонструє вміння формувати її в учнів.

Програмні результати навчання для предметної спеціальності А4.12. Середня освіта (Образотворче мистецтво) (ПРН)

ПРН2. Орієнтується на художньо-естетичні цінності різних видів і жанрів класичного і сучасного образотворчого мистецтва.

ПРН3. Аналізує й узагальнює історичні віхи становлення й розвитку образотворчого мистецтва в його видовому, жанровому та стилістичному розмаїтті.

ПРН4. Знає і використовує термінологію образотворчого мистецтва в академічнотворчій, науково-дослідній та художньо-педагогічній діяльності.

ПРН5. Забезпечує наступність образотворчих і художньо-педагогічних традицій та інновацій.

ПРН6. Володіє образотворчою грамотою та різними виконавськими техніками на необхідному й достатньому рівні сприйняття, аналізу, оцінки та практики створення художнього образу графічними, колористичними й формотворними засобами.

ПРН12. Забезпечує толерантну комунікативну взаємодію між учасниками художньо педагогічного процесу, творчий характер навчання образотворчого мистецтва та високий рівень засвоєння знань, умінь і навичок.

5. Організація навчання			
Обсяг освітнього компонента			
Вид заняття	Загальна кількість годин		
Лекції	3		
Практична робота	26		
Самостійна робота	60		
Ознаки освітнього компонента			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/ вибірковий
1	А4 «Середня освіта»	1	нормативний

Тематика освітнього компонента

Тема	кількість год.		
	лекції	практичні заняття	сам. роб.
Тема 1. Малюнки рослин, птахів та тварин. Прийоми графічної передачі характерних видових ознак об'єктів рослинного та тваринного світу. Застосування різних графічних технік.	3	6	10
<i>Стилізація рисунку кімнатних рослин.</i>			8
Тема 2. Рисунок натюрморту із використанням предметів побуту та кімнатної рослини.		10	
<i>Стилізація натюрморту з кімнатною рослиною.</i>			12
Тема 3. Малюнок птахів або тварин у русі. Лінійно-конструктивна побудова: композиція, вимірювання пропорцій. Світлотіньове рішення. Робота різними графічними техніками.		10	16
<i>Етюдні рисунки домашніх тварин.</i>			14

5. Організація навчання			
Обсяг освітнього компонента			
Вид заняття	Загальна кількість годин		
Лекції	3		
Практична робота	28		
Самостійна робота	60		
Ознаки освітнього компонента			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/ вибірковий
2	А4 «Середня освіта»	1	нормативний

Тематика освітнього компонента

Тема	кількість год.		
	лекції	практичні заняття	сам. роб.
Тема 1. Особливості рисунку людини натури. Анатомічні особливості, композиція, пропорції.	3		
Тема 2. Особливості будови погруддя гіпсового зліпку Венери. Лінійно-конструктивна побудова: композиція, вимірювання пропорцій.		8	
<i>Зарисовки півфігури людини.</i>			15
Тема 3. Особливості будови гіпсових кисті та стопи. Детальне опрацювання форми світлотінню.		8	
<i>Зарисовки кисті рук в русі.</i>			20
Тема 4. Рисунок людської фігури в одязі. Загальні тональні та світлотіньові співвідношення, детальне опрацювання тоном.		8	
<i>Зарисовки людської фігури в русі.</i>			25

6. Система оцінювання освітнього компонента

Оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти з усіх видів навчальної роботи здійснюється за стобальною шкалою і переводиться у національну шкалу та шкалу ЄКТС за схемою : (див. за посиланням)

<http://surl.li/vxwmac>

Шкали оцінювання			
Університетська	Національна		Шкала ECTS
90 – 100	5	Відмінно	A
80 – 89	4	Добре	B
70 – 79			C
60 – 69	3	Задовільно	D
50 – 59			E
26 – 49	2	Незадовільно (з можливістю повторного складання)	FX
1 – 25	0	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	F

Оцінювання практичних робіт проводиться згідно шкали оцінювання:

A (відмінно) – практичне завдання виконано в повному обсязі, з використанням оригінальних методів виконання завдання згідно тематики та поставлених вимог.

Практична робота зберігається у фондах кафедри – 5 (відмінно)- 95-100 балів;

Авторський підхід до створення ескізів - 5 (відмінно) - 90-95 балів;

B (дуже добре) – практичне завдання виконується в цілому правильно в повному обсязі, вище середнього рівня, але із окремими неточностями, несуттєвими помилками - 4 (дуже добре) - 80-85 балів;

C (добре) – практичне завдання виконується в цілому правильно, на достатньому рівні, але допускається значна кількість помилок - 4 (добре) - 70-79;

D (задовільно) – практичне завдання виконане з великою кількістю помилок, допущено суттєві погрішності, які впливають на кінцевий зміст виконання завдання, немає авторської

думки - 3 (задовільно) – 60-69;

Е (достатньо) – практичне завдання виконане умовно, не виконані основні вимоги, потребує доопрацювання на всіх етапах - 3 (достатньо) - 50-59;

FX (незадовільно) – практичне завдання не розкрито, не виконані основні вимоги до роботи, є копією чужих робіт - 2 (незадовільно) - 26-49;

F (неприйнятно) – практичне завдання не виконано, або виконано на початковому етапі, найнижча якість виконання - 2 (неприйнятно) - 1-25.

НАКОПИЧУВАННЯ БАЛІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА 1 семестр

Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Форма контролю - залік	
Практичне заняття	50
Контрольна робота	5
Самостійна робота	15
Тестування	30
Максимальна кількість балів	100

НАКОПИЧУВАННЯ БАЛІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА 2 семестр

Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Форма контролю - екзамен	50
Практичне заняття	20
Контрольна робота	5
Самостійна робота	20
Тестування	5
Максимальна кількість балів	100

7. Політика освітнього компонента

1. Викладання курсу та взаємодія із здобувачем вищої освіти ґрунтуються на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.

Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням

<https://cnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>

2. Пропуски занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.). <https://efund.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf>

3. Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» введеного в дію наказом ректора № 447 від 24 липня 2015 р.; із внесеними змінами наказом ректора № 417 від 03 липня 2023 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozgenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf

4. Неформальна освіта зараховується згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

1. Белянський О. М. Короткочасний рисунок. Майстер-клас [Текст] : навч. посібн. / О. М. Белянський; О.М. Белянський; М-во культури і туризму України, Луганський держ. ін-т культури і мистецтв. Луганськ: ЛДКІКМ, 2008. 24 с.

2. Иванов-Ахметов В. М. Навчальний рисунок (рисунок голови людини) [Текст]: навч. посібник / В. М. Иванов-Ахметов; Володимир Иванов-Ахметов; за ред. М.А. Фартушної; відп. ред. П.О. Киричок; рец.: Ю.І. Бондаренко, В.Ю. Могилевський; худож. І.В. Канівець; МОН України; НТУ України «КПІ». Київ: НТУУ «КПІ», 2006. 80 с.

3. Иванов-Ахметов В. М. Навчальний рисунок. Рисунок фігури людини [Текст] : навч. посібник / Володимир Иванов-Ахметов; за ред. М.А. Фартушної. Київ: НТУУ «КПІ», 2011. 130 с.

5. Куленко М.Я. Основи композиції в образотворчому мистецтві: навч. посібник для студ. архіт. фак-ту / Київськ. нац. ун-т буд-ва і архіт. Київ, 2001. 87 с.

4. Лубенський В. І. Рисунок за уявленням [Текст]: підручк для худож. вищ. навч. закладів / Вячеслав Лубенський; М-во культури та інформ. політики України, КДАДПМід ім. Михайла Бойчука. Київ: Вид-во ТОВ «Юрка Любченка», 2021. 352 с.

6. Макушин В. Ю. Рисунок у просторі й часі [Текст]: навч. посібник / В. Ю. Макушин; В.Ю. Макушин. Миколаїв: Вид-во НУК, 2008. 428 с.

7. Макушин Ю. А. Рисунок і час [Текст]: навч. посібник / Ю. А. Макушин; Ю.А. Макушин.

Миколаїв: Вид-во НУК, 2008. 288 с.

8. Сухенко В. О. Рисунок: навч. посібник для студ. вищ. нач. закл. / В. О. Сухенко. Київ: «BONA MENTE», 2004. 183 с.

9. Сухенко, В. О. Академічний рисунок [Текст]: підручник / В. О. Сухенко, М-во культури України, НАОМА; рец. П. П. Печорний, В. Д. Сергєєв, М. І. Яковлев. Київ : Амадей, 2016. 232 с.

Викладач: Корпанюк Василь Васильович,
доцент кафедри методики викладання образотворчого
і декоративно-прикладного мистецтва та дизайну